

הצעה למבחן במערכות הפעלה על בסיס הפרמטרים שעמית הגדיר

(אם נבחר 3 שאלות פתוחות כ"א 20 נקודות אחת למועד א אחת למועד ב ואחת תפתח לסטודנטים מבחן לדוגמא) אני מצרף 9 שאלות פתוחות.

אמריקאיות. – אני מניח שיהיו 8 שאלות במבחן ולכן אני מצרף 24 שאלות

1. במערכת קבצים מסוג UFS ניתן להגדיל קבצים קיימים אבל לא ניתן לייצר קבצים חדשים מה יכולה להיות

הסיבה

a. נגמרו הINODES

b. נגמרו הBLOCKים

c. נגמר המקום ב root דירקטורי

d. נגמר המקום בסופרבלוק

e. נגמרו הFRAGMENTS

2. איזה מהפונקציות הבאות לא חוסמת

a. listen(2)

b. accept(2)

c. scanf(3)

d. recv(2)

e. כולן חוסמות

3. מי מהבאים זמין לנו בקרנל

a. משתנים מטיפוס DOUBLE

b. פונקציית printf(3)

c. System call write(2)

d. פונקציות ספריה לרבות הספריה הסטדנרטית

e. SHELL להרצת פקודות בהרשאת ROOT

4. איזה מהפרויקטים הבאים ניתן לצפות שיהיה משותף למספר הפצות של linux

a. כל התשובות נכונות

b. קרנל

c. קומפילר gcc

d. שרת ווב apache

e. דפדפן firefox או iceweasel

5. איזה מהבאים זמין בchar devices ואינו זמין בblock devices

a. אף תשובה איננה נכונה

b. read

c. write

d. mmap

e. lseek

6. נדרש לנעילה על מנת לממש את תבנית העיצוב הבאה

a. Singleton

b. Factory

c. Decorator

d. Fascade

e. Reactor

7. איזה מהבאים לא מיוצג בלינוקס בעזרת קובץ

- a. POSIX MUTEX
- b. Unix domain socket
- c. TCP socket
- d. Data gram sock
- e. Char device

8. רישיון GPL הופק על ידי ארגון שבראשו עמד

- a. Richard Stallman
- b. Dennis Ritchie
- c. Linus Torvalds
- d. Eric S. Raymond
- e. Doug Lea

9. DOUG LEA כתב את המערכת החשובה הבאה

- a. ניהול הHEAP (free | malloc)
- b. ניהול מערכת הקבצים
- c. ספר הדיזין פטרנז POSA
- d. שפת C
- e. היוניקס הראשון במעבדות BELL LABS

10. בתוכנית מרובת THREADS אחד הטרדים קרא לexit(2)

- a. כל הטרדים יסתיימו
- b. הטרדים ימשיכו לרוץ
- c. הסטנדרט לא מגדיר. כל ישום יעשה מה שיבחר.
- d. תלוי אם קימפלנו עם דגל pthread-
- e. נלך לבצע את signal handlern של SIGCHLD

11. הסבר מה זה ADVISORY LOCKING

- a. נעילה שבא אם תהליך ינסה לשאול האם המשאב נעול יקבל תשובה אבל אם פשוט ינסה לגשת יתאפשר לו לגשת גם אם המשאב נעול.
- b. נעילת משתמש על תהליך או קובץ.
- c. נעילת מערכת הפעלה על תהליך או קובץ.
- d. נעילה שבה אנחנו ממליצים על פעילות אחרת אם המשאב נעול
- e. נעילה שבה אנחנו מדווחים מתי נשחרר את המשאב אם המשאב נעול

12. באיזה תנאים שימוש בפרגמנטים לא ישפר את ביצועי מערכת קבצים

- a. אם מערכת הקבצים נמצאת על SSD
- b. אם אנחנו תומכים רק ב3 רמות של פרגמנטים
- c. אם מערכת הקבצים נמצאת על דיסק מגנטי
- d. אם מערכת הקבצים נמצאת על טייפ גיבוי
- e. אם מערכת הקבצים תומכת בהצבעות עקיפות 3^ ועקיפות 4^.

13. ניתן לצפות ש

- a. בעוד כעשור ה api של לינוקס ישאר זהה למצבו היום. לעומת זאת קרנל מודול יתנהגו אחרת.
- b. בעוד כעשור ה api של לינוקס וגם של קרנל מודולז ישאר זהה למצבו היום.
- c. בעוד כעשור יהיו שינויים משמעותיים גם ב api של לינוקס וגם של קרנל מודולז
- d. בעוד כעשור של קרנל מודולז ישאר זהה למצבו היום ככול הנראה יהיו הבדלים ניכרים בAPI של לינוקס
- e. לא ניתן לחזות את העתיד

14. האם טרד יכול לקרוא ערך (בעזרת מצביע) הנמצא במחסנית של טרד אחר (אותו תהליך)

a. כן.

b. לא.

c. תלוי בגירסא של לינוקס

d. תלוי בגירסא של הספריה הסטנדרטית

e. כן. בקרנל ספייס. לא ביוזר ספייס.

15. תהליך אבא ותהליך ילד חולקים ביניהם

a. בזכרון ששותף (לדוגמא MMAP עם MAP_SHARED) לפני הקריאה לFORK.

b. בכל המשאבים

c. באף משאב

d. בקבצים הפתוחים בחם

e. instruction pointer

16. תבנית העיצוב לא קשורה לשימוש בטרדים

a. Factory

b. Singleton

c. Guard

d. Active object

e. Pipeline

17. מה החסרון של הגדלת גודל הבלוק במערכת קבצים

a. בזבוז מקום

b. יותר פעולות SEEK

c. פחות פעולות SEEK

d. ניתן לתמוך בקבצים יותר קטנים

e. נידרש ליותר הצבעות עקיפות לקבצים

18. כאשר אנחנו משתמשים בSOCK STREAM אנחנו יכולים להיות בטוחים ש

a. כל מה שהתקבל – אכן נשלח. התקבל תקין ובסדר שהתקבל.

b. כל מה שהתקבל – אכן נשלח והתקבל תקין. יתכן שנשלח בסדר שונה

c. כל מה שהתקבל – אכן נשלח התקבל תקין ובסדר שהתקבל. בנוסף מה שהתקבל במספר

הוראות RECV נשלח באותו מספר הוראות SEND (פקטים לא נדבקים ולא נשברים)

d. כל מה שהתקבל – אכן נשלח והתקבל תקין. יתכן שנשלח בסדר שונה. בנוסף מה שהתקבל

במספר הוראות RECV נשלח באותו מספר הוראות SEND (פקטים לא נדבקים ולא נשברים)

e. כל מה שהתקבל – אכן נשלח התקבל תקין ובסדר שהתקבל. בנוסף מה שהתקבל במספר

הוראות RECV נשלח באותו מספר הוראות SEND (פקטים לא נדבקים ולא נשברים) בנוסף הצד

השני מחובר עדין לאינטרנט (אני אדע מייד (כהרף עין). אם יתנתק מכל סיבה שהיא)

19. איזה מהפונקציות הבאות משחררת נעילה על MUTEX

a. Pthread_cond_wait(3)

b. Pthread_mutex_init(3)

c. Pthread_cond_init(3)

d. Pthread_mutex_lock(3)

e. Pthread_mutex_trylock(3)

20. איזה מהפונקציות או קריאות המערכת הבאות חוזרת פעמים

- a. `fork(2)`
- b. `wait(2)`
- c. `scanf(3)`
- d. `pthread_create(3)`
- e. `signal(3)`

21. איזה מהפונקציות או קריאות המערכת הבאות יכולה לסייע לנו לדעת מדוע קריאת מערכת נכשלה

- a. `perror(3)`
- b. `printf(3)`
- c. `ptrace(2)`
- d. `wait(2)`
- e. `setsockopt(2)`

22. כיצד אנחנו יכולים לדעת מדוע תהליך הסתיים בהנחה שהסתיים בצורה לא תקינה

- a. לתחקר את קובץ ה `core dump` שהשאיר
- b. האבא יקבל `SIGCHLD` שכולל את המידע
- c. נקבל זומבי שיאמר לנו מדוע נוצר
- d. יש דימון במערכת המטפל בתהליכים שנכשלו
- e. נוכל לבצע `cat /var/log/kern.log`

23. נדרשות הרשאות מנהל (לדוגמא `sudo`)

- a. על מנת להסיר קרנל מודול
- b. על מנת למחוק קובץ שלי
- c. על מנת לקמפל קרנל מודל
- d. כדי להרוג תהליך שלי
- e. על מנת לבצע `bind(2)` על `SOCKET`

24. לתהליך

- a. יש גישה לזכרון שלו בלבד
- b. יש גישה לזכרון שלו ושל ילדיו
- c. יש גישה לזכרון שלו ושל כל התהליכים שנוצרו על ידי אותו משתמש
- d. יש גישה לזכרון שלו ולהתקני החומרה שהוא משתמש בהם
- e. יש גישה לזכרון שלו ושל ילדיו פרט להתקני החומרה שהם משתמשים בהם

שאלות ניתוח מערכת

1. חברת אפל שיחררה לעולם מספר רב של גירסאות של מערכת הפעלה מקינטוש בין השנים 1984 ל-1999. בשנת 1999 אפל החליטה "לעבור דור" במערכת ההפעלה שלה ושקלה מספר אפשרויות. (בין היתר שקלה גם לרכוש את חברת BE ולבסס את מערכת ההפעלה שלה על מערכת BEOS. לבסוף אפל ביצעה בחירה שיחררה את מערכת הפעלה OSX שהתבססה על גרעין דרווין freebsd שנכתבו תחת רישיון BSD (רישיון קוד פתוח). אפל שיחררה את הגירסה הראשונה של מערכת OSX במארס 2001.

בשנת 2001 היה בעולם שימוש נרחב בלינוקס (אולי לא כמו היום אבל בהחלט באופן הרבה יותר דומיננטי מדרוין וFREEBSD) וללא ספק מקבלי ההחלטות באפל הכירו את לינוקס.

הסבר אילו שיקולי רישיון יכלו להיות לאפל כשבחרו לא להשתמש בלינוקס אלא בBSD כגרעין למערכת ההפעלה שלהם.

הבהרה – אתם נדרשים להתייחס לנושאי רישוי בלבד. יש בין המערכות גם הבדלים טכניים וללא ספק גם הם היו משקל אבל שאלה זאת מתייחסת לרישוי קוד פתוח בלבד.

2. TRUSTZONE הוא מוד אבטחה במעבד ARM המאפשר להריץ מערכת הפעלה נוספת לצרכי אבטחה (בנוסף למערכת ההפעלה המרכזית). לדוגמא על פלאפון יכולה לרוץ מערכת הפעלה ANDROID המריצה ישומים רבים ומערכת הפעלה נוספת כגון 4OKL המעניקה שרותי אבטחה בלבד (לדוגמא הזדהות חכמה ושמירה על מידע אישי) המתקשרת עם אפליקציה בנקאית. על סמך הנושא שנלמד בקורס בקרנל האם נעדיף שמערכת ההפעלה המאובטחת (לדוגמא 4OKL) תהיה מערכת מיקרו קרנל, מונוליטיק קרנל או היברידית. כיצד היתרונות והחסרונות של הבחירה יבואו לידי ביטוי

שים לב – מערכת ההפעלה המאובטחת מיועדת בעיקר לביצוע מספר מוגבל של פעולות אבטחה ולרוץ זמן קצר יחסית (כרשר רוב הזמן מעבד יוקדש מין הסתם למערכת ההפעלה העשירה ANDROID מערכת ההפעלה המאובטחת תבצע שרותים בודדים עבור מספר קטן של ישומים)

3. בשרת DVR אוספים נתונים ממספר מצלמות אבטחה (לדוגמא 10 מצלמות המקיפות מבנה) ושוברים את הסרטונים השמורים לתקופה. (שלאחריה הם נמחקים. לרוב בלי שצפו בהם אפילו פעם אחת) בשרת נאגרים סרטונים בזכרון לתקופה של מספר שניות ונכתבים לדיסק מספר מגה בייטים בכל פעם. דני מציע לשדרג את השרת ולעבור מדיסקים מגנטיים לדיסקים בטכנולוגיות SSD - SOLID STATE. הביעי את דעתך על הצעתו של דני.

אם הנתונים נאספים לא ממצלמות אבטחה אלא ממספר VLOGGER (כלומר VIDEO BLOGGER) המוצגים למספר רב של משתמשים (כמו בYOUTUBE) – VLOGGER ממוצע מקליט מספר סרטונים בני כמה דקות ביום. (סה"כ מנוהלים עשרות אלפי סרטונים)

הסרטונים נצפים אחר כך אלפי פעמים ביום על ידי מספר רב של אנשים כל הזמן.

שאלות תכנון

4. תכנן שרת דוא"ל עבור ספק שרות אינטרנטי (כמו יאהו מייל או GMAIL). השרת צפוי לקבל דוא"ל (כולל מכתבים רגישים) עבור משתמשים חנימים ומשתמשים משלמים. צפי הלקוחות של החברה הוא מיליון משתמשים בשנה הראשונה כל אחד מקבל בממוצע 10 הודעות דוא"ל ביום ומתחבר מספר פעמים ביום על מנת לבדוק הודעות.

השרת צריך לתמוך בקריאת ההודעות על גבי אתר ווב (כמו גוגל) שליחת הודעות בפרוטוקול SMTP (כפי שלמדתם בקורס תקשורת) וקריאת הודעות על ידי תוכנה (לדוגמה בפרוטוקול 3POP)

אפשר להניח שמעבר לתמיכה בפרוטוקול 3POP ו SMTP לא נדרשת תמיכה בפרוטוקולים נוספים. יש להתייחס לשיקולים כמו ביצועים (כמה זמן לוקח למערכת לטפל בקריאת דוא"ל או שליחת דוא"ל) וגידול (מה יקרה אם יהיו 10 מיליון משתמשים שמקבלים 40 הודעות ביום), אבטחת מידע, זמינות, וכדומה. חובה וחשוב לציין כל ישות שמערכת ההפעלה רואה (כלומר קרנל מודול, תהליך, קובץ וכדומה) בקשר לישויות ברזולוציה נמוכה יותר (לדוגמה ישומים בתהליך תוכן בקובץ וכדומה) תוכלו לציין אותם אם אתם רואים בהם חשיבות אבל אין חובה לציין אותם.

5. חברת DILIGENT נקנתה על ידי IBM בשנת 2008. החברה יצרה מוצרי VTL – כלומר דימתה טיפים של גיבוי בעזרת דיסקים שאפשרו לכל מוצרי הגיבוי שעבדו עם טיפים אמיתיים לעבוד.

בהנתן לינוקס שיש לו מספר אפליקציות הידועות לעבוד עם טייפ גיבוי (התקן חומרה) וספריות טיפים כאלה. עליכם לתכנן דרייבר לטייפ וירטואלי השומר את הנתונים על גבי דיסק קשיח. (במקום על ידי טייפ פיזי) התייחס לפרמטרים כמו ביצועים עמידות המערכת ותאימות אחורה.

חובה וחשוב לציין כל ישות שמערכת ההפעלה רואה (כלומר קרנל מודול, תהליך, קובץ וכדומה) בקשר לישויות ברזולוציה נמוכה יותר (לדוגמה ישומים בתהליך תוכן בקובץ וכדומה) תוכלו לציין אותם אם אתם רואים בהם חשיבות אבל אין חובה לציין אותם.

6. חברת OKCUPID מייצרת אתר אינטרנט המאפשר לרווקים ולרווקות ישראלים להכיר. החברה קולטת משתמשת חדשה קולטת מידע על המשתמשת והעדפותיה. ולאחר מכן מציעה לוה MATCH המתאימים לוה. החברה מאפשרת לשלוח הודעות בין מנויים ביצוע שיחות וכדומה.

החברה מעוניינת לפתח מודול חדש של משחקי חברה. במסגרת זו ישחקו מספר מנויים במשחק (לדוגמה "מונופול", "הרמז" או "ארץ-עיר"). תכננו את מודול משחקי החברה.

הערות – תוכלו להניח כל הנחה שתמצאו בה לגבי השרות (לדוגמה מספר משתמשים או המשחק – בתנאי שמדובר במשחק חברה המאפשר למשתתפים לייצר אינטרקציה. משחקים כמו "שחמט" לא מתאימים) תוכלו להניח קיום טכנולוגיות מודרניות (לדוגמה שיחת וידאו) הנחות

- לקוחות החברה נשמרים בבסיס נתונים (ניתן להניח – קובץ)
- התקשורת עם כל לקוחות החברה הינה בעזרת TCP על גבי IP בלבד.
- במידת האפשר כל משתתף.ת יופנה למשחק עם שחקנים המתאימים לו לפי העדפותיו.
- השחקנים יכולים לראות את ה"פרופיל" של השחקנים שמשחקים איתם במהלך המשחק.
- לחברה יש בסיס לקוחות של מאות אלפי מנויים.

יש הרבה משחקים והרבה שחקנים בו זמנית. (ניתן להניח שבשעות השיא מחוברים לשרת החברה כמה אלפי רווקים ומתרחשים עשרות או מאות משחקים)

חובה וחשוב לציין כל ישות שמערכת ההפעלה רואה (כלומר קרנל מודול, תהליך, קובץ וכדומה) בקשר לישויות ברזולוציה נמוכה יותר (לדוגמה ישומים בתהליך תוכן בקובץ וכדומה) תוכלו לציין אותם אם אתם רואים בהם חשיבות אבל אין חובה לציין אותם.

7. לפניכם חלק קוד של שרת. בקוד יש באג. מצא אותו ותקן אותו. יש לציין את כל השורות שיש לערוך בהם שינוי

```
int main(void) {
    struct stat statbuf;
    int fp = open("/some/shared/resource/file", "r");
    fstat(fp, &statbuf);

    int *shared = mmap(
        /* addr= */ NULL,
        /* length= */ statbuf.st_size - 1,
        /* prot= */ PROT_READ | PROT_WRITE,
        /* flags= */ MAP_ANONYMOUS,
        /* fd= */ fp,
        /* offset= */ 0);

    pid_t child;
    if ((child = fork()) == 0) {
        // process forked. The child can access the 'shared'
        // object and perform read and write operations on it.
        // the memory is shared
    }
    // process forked. The parent can access the 'shared'
    // object and perform read and write operations on it.
    // The memory is shared
```

8. לפניכם חלק קוד של שרת. שתי הפונקציות המתועדות רצות במקביל בטרדים שונים. בקוד יש באג. מצא אותו ותקן אותו. יש לציין את כל השורות שיש לערוך בהם שינוי

```
void* enable_logger(void *args)
{
    ...
    pthread_mutex_lock(&log_m);
    pthread_mutex_lock(&buf_index_m);
    for (int i = 0; i <= logger.index; ++i)
    {
        if (logger.buffer[i] != (char*) NULL)
        {
            const size_t log_lvl_str_index = (size_t)logger.
            log_levels[i] - 1;
            printf("LOG:%s:%s\n", log_lvl_str[log_lvl_str_index], logger.buffer[i]);
            free(logger.buffer[i]);
            logger.buffer[i] = (char*)NULL;
        }
    }
    logger.index = -1;
    pthread_mutex_unlock(&buf_index_m);
    pthread_mutex_unlock(&log_m);
    ...
}

void add_log(const char *log, enum LogLevel level)
{
    char *llog = (char*)malloc(sizeof(char)*strlen(log));
    strcpy(llog, log);
    if (logger.index >= BUFFER_SIZE || log_level > level) return;
    ++logger.index;
    logger.buffer[logger.index % BUFFER_SIZE] = llog;
    logger.log_levels[logger.index % BUFFER_SIZE] = level;
    logger.index = logger.index % BUFFER_SIZE;
}
```


9. לפניכם חלק קוד של שרת. בקוד יש באג. מצא אותו ותקן אותו. יש לציין את כל השורות שיש לערוך בהם שינוי

```
fd_set master;

int fdmax, listener;

...

FDZERO(&master)

...

FD_SET(listener, &master);

fdmax=listener;

for(;;) {

    if (select(fdmax+1, &master, NULL, NULL, NULL) == -1) {

        perror("select");

        exit(4);

    }

    // run through the existing connections looking for data to read

    for(i = 0; i <= fdmax; i++) {

        if (FD_ISSET(i, &master)) { // we got one!!

            if (i == listener) {

                // handle new connections

                addrlen = sizeof remoteaddr;

                newfd = accept(listener,

                               (struct sockaddr *)&remoteaddr,

                               &addrlen);

                if (newfd == -1) {

                    perror("accept");

                } else {

                    FD_SET(newfd, &master); // add to master set
```

```

        if (newfd > fdmax) { // keep track of the max
            fdmax = newfd;
        }

        printf("selectserver: new connection from %s on "
            "socket %d\n",

                                inet_ntop(remoteaddr.ss_family,
                                    get_in_addr((struct
sockaddr*)&remoteaddr),

                                remoteIP, INET6_ADDRSTRLEN),
                                newfd);
    }
} else {
    // handle data from a client
    if ((nbytes = recv(i, buf, sizeof buf, 0)) <= 0) {
        // got error or connection closed by client
        if (nbytes == 0) {
            // connection closed
            printf("selectserver: socket %d hung up\n", i);
        } else {
            perror("recv");
        }
        close(i); // bye!
        FD_CLR(i, &master); // remove from master set
    } else {
        // we got some data from a client
        for(j = 0; j <= fdmax; j++) {
            // send to everyone!
            if (FD_ISSET(j, &master)) {
                // except the listener and ourselves

```

```
        if (j != listener && j != i) {  
            if (send(j, buf, nbytes, 0) == -1) {  
                perror("send");  
            }  
        }  
    }  
}  
}  
}  
}  
// END handle data from client  
// END got new incoming connection  
// END looping through file descriptors  
// END for(;;)--and you thought it would never end!
```